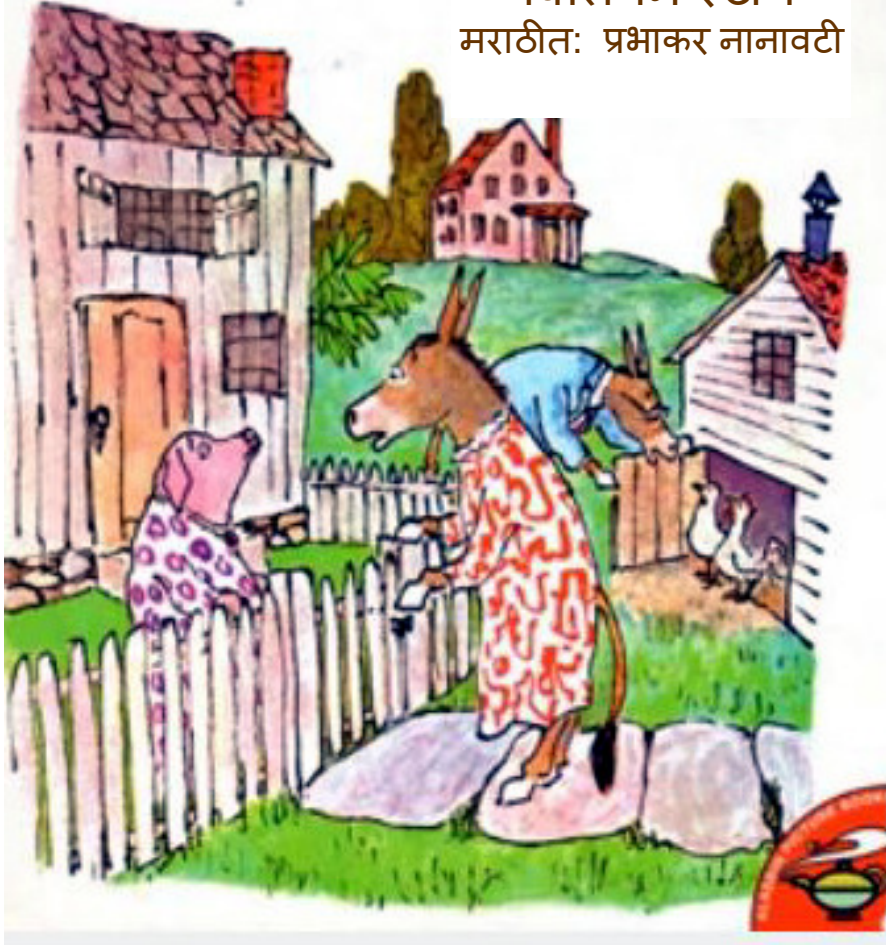

सिल्वेस्टर आणि जादुई खडा

-विलियम स्टीग
मराठीत: प्रभाकर नानावटी

सिल्वेस्टर अकॉर्न रोडवरील घरात आई-वडिलांबरोबर राहत होता. त्याला वेगवेगळ्या रंगाचे व आकाराचे खडे गोळा करण्याचा छंद होता.

पावसाळ्यातील एका शनिवारच्या सुट्टीच्या दिवशी वाटेत त्याला एक गंमतीदार खडा सापडला. लाल रंगाचा, चमकदार व गोटीसारखा गोल गोल खडा होता. खड्याकडे निरखून पाहताना त्याला थरथरल्यासारखे वाटले. 'कदाचित खडा पाहून आश्चर्यचकित झाल्यामुळे किंवा पावसाचे थंडगार येथे अंगावर पडल्यामुळे होतं असावे,' असे वाटले. 'हा पाऊस थांबला तर किती मजा येईल!' असे तो मनाशी म्हणाला.

गंमत म्हणजे पाऊस एका क्षणात थांबला.. जण काही
पाऊस पडलाच नाही, असे दृश्य नेहमीप्रमाणे हळू
हळू न थांबता एकदम थांबला. थेंब नाहिश्या झाल्या,
ढर्ग गायब झाले. सगळीकडे कोरडे कोरडे दिसू
लागले. सूर्य तळपू लागले तेथे होते. जणू काही
पाऊस पडलाच नाही, असे दृश्य तेथे दिसत होते.

‘अगदी लहानपणापासूनचा
विचार केल्यास आपली इच्छा
इतक्या लवकर कधीच पूर्ण
झाली नव्हती,’ असे त्याला
वाटले. ‘काही तरी जादूई
चमत्कार घडला असावा,’
असे त्याला वाटले. ही जादू
त्या चमकणाऱ्या खड्यात
असावे याची हळू हळू खात्री
पटली. (खरोखर तसे घडले
होते). त्याची परीक्षा
घेण्यासाठी खड्याला जमीनीवर
ठेऊन ‘पुन्हा पाऊस पडू दे’
असे तो म्हणाला. परंतु काही
घडलेच नाही. तो जेव्हा
हाताच्या मुठीत धरून ‘पाऊस
पडू दे’ असे म्हणाल्यानंतर
आकाश काळेकुट्ट झाले,
विजा चमकू लागल्या, ढगाचा
गडगडाट झाला व पाऊस
कोसळू लागला.

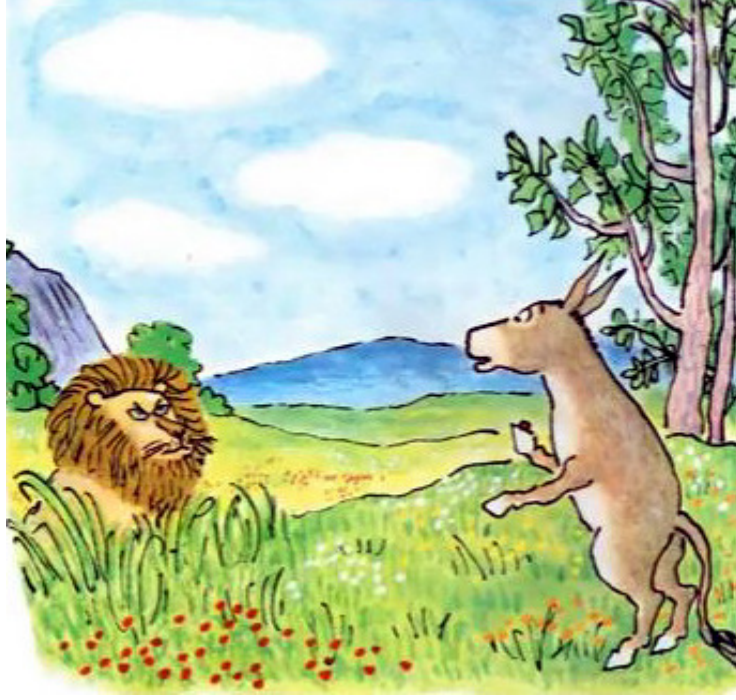

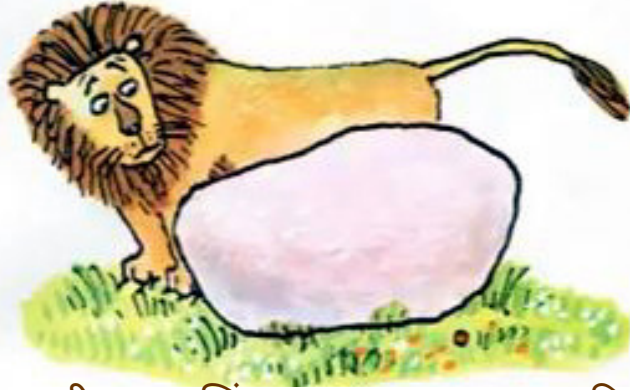
आजचा दिवस एकदम सुदैवी आहे.' तो मनाशी म्हणाला. 'यानंतर मला काय हवे ते मी मागू शकतो. माझ्या आई-वडिलांची इच्छा मी पूर्ण शकतो. नातलग व मित्रांनी काहीही मागितले तरी देऊ शकतो.'

तो पुन्हा 'ऊन येऊ दे,' असे म्हणाला. त्याच प्रमाणे 'पाठीवरील चामखीळ नाहिसे होऊ दे,' अशी इच्छा व्यक्त केली. चामखीळ नाहिशी झाली. ऊनही पडले. तो आता घरी जाऊ लागला. घरात आई-वडिलांना हा जादुई खडा दाखवून त्यांना आश्चर्यचकित करायचे होते. त्यांचे फुललेले चेहरे बघायचे होते. खरे पाहता त्यालाच यावर विश्वास बसलेला नव्हता.

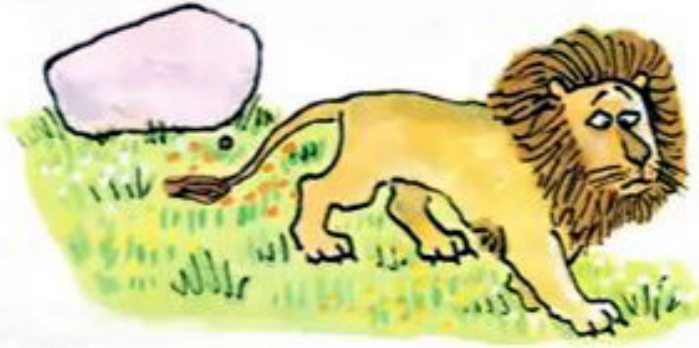

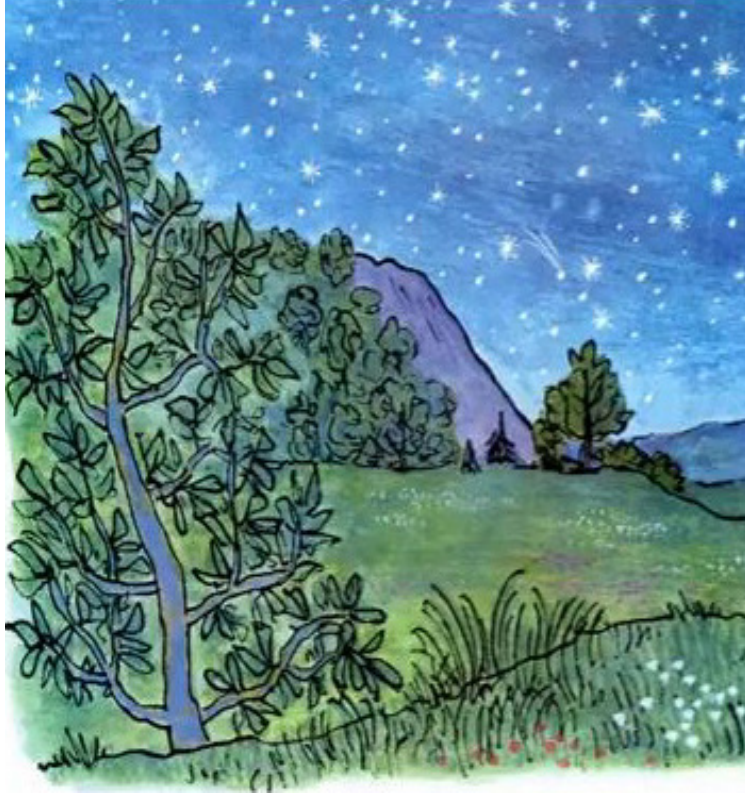
स्ट्रॉबेरीच्या डोंगराजवळून जात असताना 'आपल्याला काय काय हवे,' याचा विचार त्याच्या डोक्यात होता. तितक्यात त्याचे लक्ष समोर गेले. एक क्रूर, भुकेला सिंह त्याच्याकडे वाईट नजरेने बघत होता. हा एकदम घाबरला. जर तो घाबरला नसता तर जादुई खड्याचा वापर करून त्या सिंहाला बघता बघता गायब तरी केले असते. किंवा तो स्वतः तरी घरी जावून आईच्या कुशीत झोपला असता.

नाही तर या सिंहाला फुलपाखरू वा फूल किवा शेळी करून टाकला असता. 'मी एक मोठा खडक व्हायला हवे,' असे मनात आणायच्या आतच तो खडक झाला. सिंह त्याच्याकडे उडी मारून आला. परंतु तो पूर्णपणे गोंधळला. खडकाचा शंभर वेळा वास घेतला. खडकाभोवती चकरा मारल्या. परंतु सावज काही सापडले नाही.

'मी त्या गाढवाच्या पिल्लाला स्पष्टपणे बघितले होते.' असे पुटपुटत गोंधळलेल्या स्थितीत निघून गेला.

सिल्वेस्टर धोंड होऊन स्ट्रॉबेरीच्या डोंगरावर पडला होता. शेजारी जमीनीवर जादुई खडा चमकत होता. परंतु त्याला ते धरता येत नव्हते. 'मी अगोदरच्या सारखे व्हायला हवे,' असे त्याला खूप वाटत होते. परंतु काहीही बदलत नव्हते. खड्याला स्पर्श केल्यानंतरच ती जादू करत होती. परंतु तो आता काही करू शकत नव्हता. झपाटल्यासारखे त्याचे विचार बदलत होते. तो घाबरला होता, काळजीत होता. त्याला असहाय वाटू लागले.

त्याच्या डोक्यात अनेक विचार येऊ लागले.
'कुणीतरी हा खडा हातात घेवून मला माझ्या मूळ
स्वरूपात आणण्याची इच्छा करावी,'
असे त्याला वाटत होते. परंतु आता काही गत्यंतर
नाही हे त्याला पटू लागले. मुळात आपला व
खडकाचा काय संबंध म्हणून हा विचारच कृणी केला
नसता. त्यामुळे ही शक्यता लाखातून एखादी असू
शकेल. सिल्वेस्टरला झोप आली. बिचारा, तो तरी काय
करणार! आकाशात तारे चमकत होते.

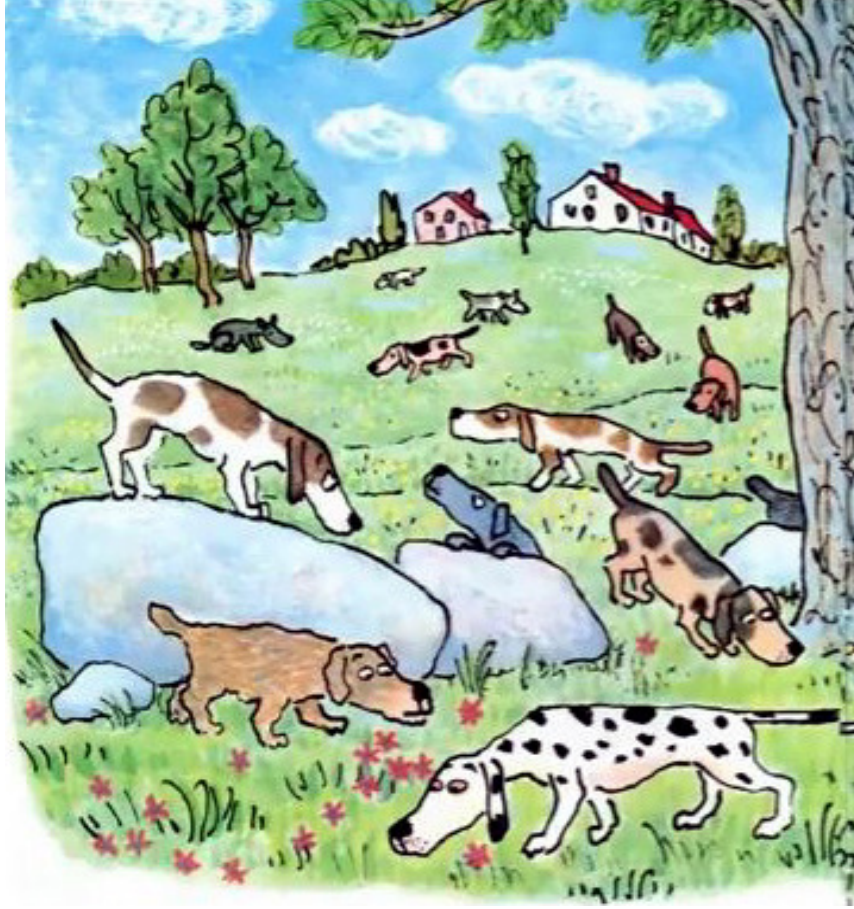
सकाळी सकाळी सिल्विस्टरचे आई-बाबा शेजाऱ्या-
पाजाऱ्यांकडे त्याच्याबद्दल चौकशी करत होते.

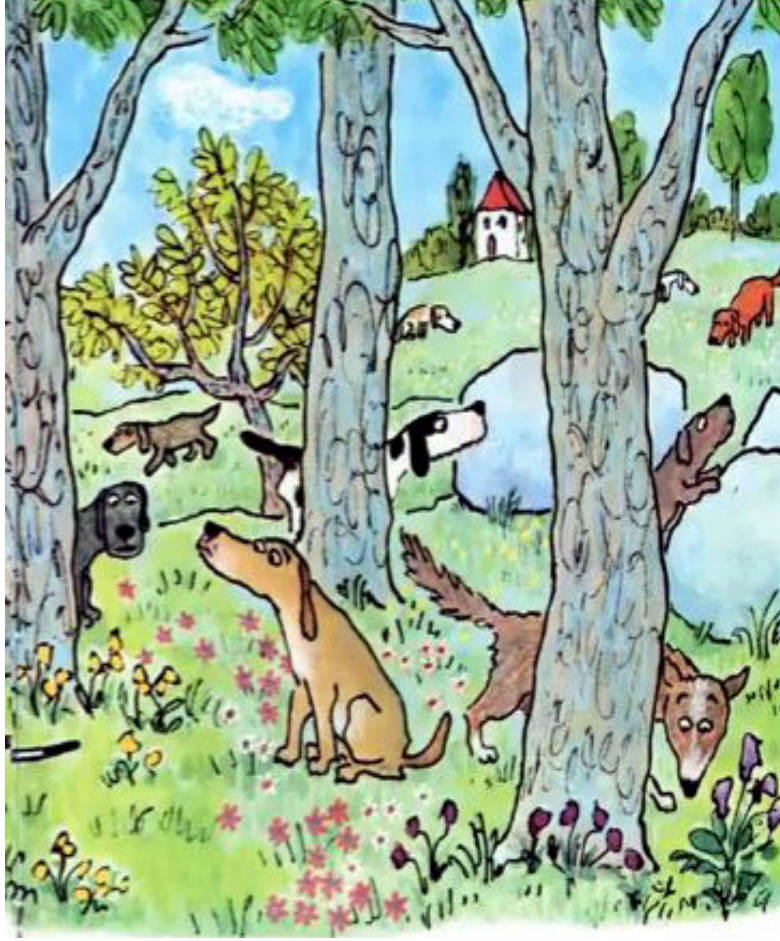
इतर सगळ्या पिल्लांशी, बछड्यांशी विचारपूस केली.
परंतु कुणालाही सिल्वेस्टरचा ठावठिकाणा
माहित नव्हता. आदल्या दिवसानंतर त्याला
कुणीही पाहिले नव्हते.

आई-बाबा पोलिसांकडे गेले. त्यांनाही ते हरवलेले मूल
सापडले नाही.

गावातील सगळी कुत्री जमा झाली व
सिल्वेस्टरला शोधण्यासाठी बाहेर पडली.
प्रत्येक दगडाखाली वास घेत घेत जात होती.
झाडांच्या बुडाशी, ओल्या गवतात,
डोंगराच्या कोना कोपऱ्यात सगळीकडे
त्या शोधत होत्या.

परंतु कुठेही सिल्वेस्टरचा पत्ता लागला नाही.
खडकाच्या खालचा वास खडकासारखाच येत
होता व गवताच्या खालचा वास गवतासारखा.
सिल्वेस्टरसारखा वास आलाच नाही.

एक महिना उलटून गेला. आई-बाबा सगळीकडे शोधत होते. शेजाऱ्या-पाजाऱ्यांना विचारत होते. ते दोघेही पार थकून गेले होते. काय करावे ते सुचत नव्हते. काही तरी भयानक घडले असावे, 'आता यांनंतर आपण सिल्वेस्टरला कधीच पाहू शकणार नाही' असे विचार त्याच्या मनात येऊ लागले. (खरे पाहता सिल्वेस्टर तो एक मैलाच्या अंतरावर होता.)

समाधानाने राहण्याचा प्रयत्न ते करत होते.
रोजच्या कामात गुंतवून घेत होते. परंतु
घरातील प्रत्येक गोष्ट त्यांना सिल्वेस्टरची
आठवण करून देत होती. कामात मन
लागत नव्हते.

रात्रीनंतर दिवस व दिवसानंतर रात्र. हे चक्र
चालूच होते. सिल्वेस्टर अधून मधून जागा
व्हायचा. जागा असताना त्याला फोर वाईट
वाटायचे. निराश वाटायचे.

आपण आता आयुष्यभर धोंडाच राहू असे
त्याला वाटू लागले. तो आता दगडासारखा
निश्चल झाला होता. कायम झोपेतच असायचा.
थंडी वाढत होती. वसंत ऋतू आला.
पान गळून पडायला लागली. गवत सुकू लागले.

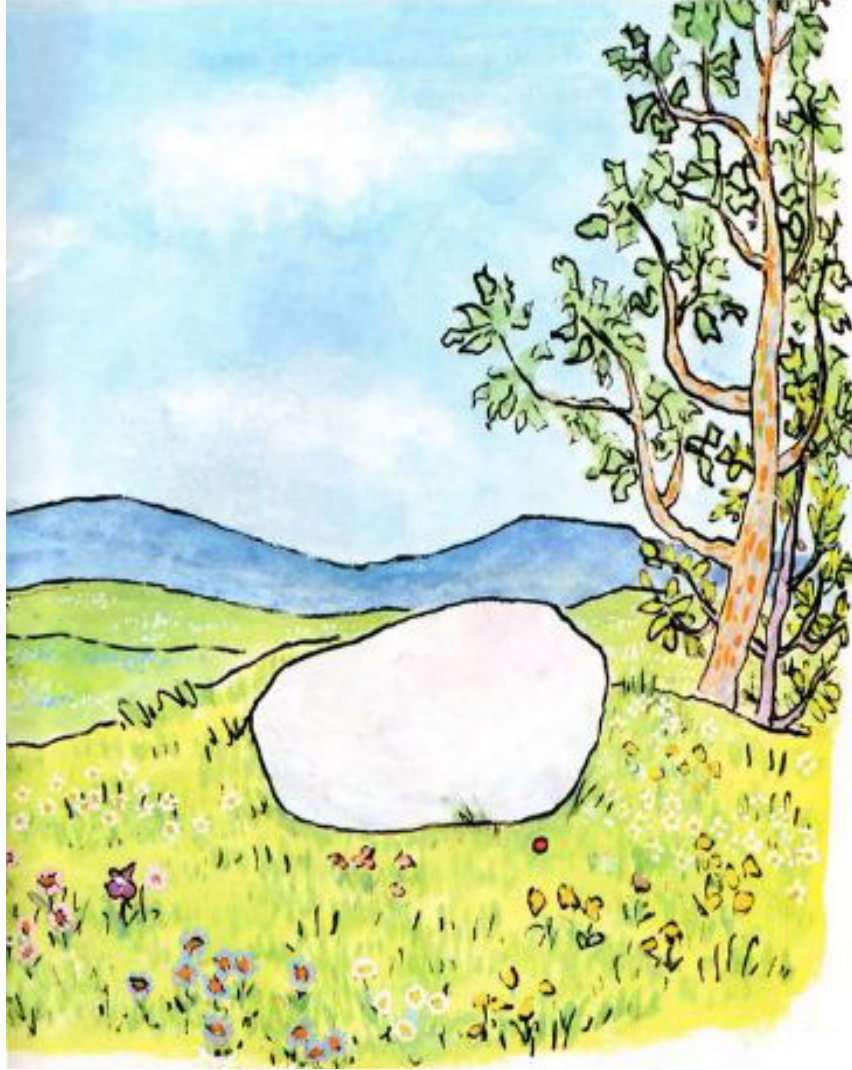
हिवाळा आला. वारा जोरजोराने वाहू लागला.
बर्फ पडू लागले. सर्व प्राणी आपापल्या बिळात/घरात
राहू लागले. साठवून ठेवलेले अन्न खाऊ लागले.

एकदा त्या खडकावर कोल्हा बसला.
सिल्वेस्टर 'भूक लागली' म्हणून ओरडून
सांगत होता. काही उपयोग झाला नाही.

बर्फ वितळू लागले. सूर्य दिसू लागला.
जमीन तापू लागली.

झाडांना पानं येऊ लागली. फुलं उमलली.

मे महिन्यातील एके दिवशी सिल्वेस्टरच्या
बाबानी 'आपण पिकनिकला जाऊ या,'
म्हणून आईला आग्रह करू लागले.
'आपण बाहेर पडू या. सिल्वेस्टरची उणीव
भासत असली तरी आपण समाधानाने जगू
या,' असे त्यांना वाटत होते.
ते स्ट्रॉबेरीच्या डोंगरावर पिकनिकला गेले.

आई नेमकी त्याच खडकावर बसली. आईची ऊब
सिल्वेस्टरला जाणवू लागली. 'आई, बाबा, मी,
सिल्वेस्टर येथेच आहे,' असे ओरडून सांगण्याचा प्रयत्न
तो करत होता. परंतु त्याच्या तोंडातून शब्द फुटेनात.
त्याला आवाज नव्हता. तो खडक होता.

बाबा डोंगरावर चक्कर मारू लागले. आई जेवणाची तयारी करू लागली. सँडविचेस्, ओट्सचे लोणचे, सॅलड असे अनेक अन्न पदार्थ डब्यात होते. तितक्यात बाबाला तो लाल खडा दिसला. 'काय मस्त खडा आहे,' असे आश्चर्योद्गार त्यानी काढले. 'सिल्वेस्टरच्या खजिन्यात ते शोभून दिसले असते,' असे म्हणत त्यानी तो खडा खडकावर ठेवला 26

खडकावर जेवण माडून ते खाऊ लागले. खडक जितका जागा होऊ शकतो तेवढा सिल्वेस्टर जागा झाला. आई बाबाना सांगत होती, 'सिल्वेस्टर अजून जिवंत आहे, असे मला राहून राहून वाटते. तो आपल्यापासून फार लांब नाही'. 'मी, मी येथेच आहे,' असे सिल्वेस्टरला ओरडून सांगावेसे वाटत होते. परंतु आवाजच उमटत नव्हता. तो जादुई खडा त्याच्या पाठीवर होता हे त्याच्या लक्षात आले नव्हते.

या मस्त हवेत बागडण्यासाठी सिल्वेस्टर हवा होता,' आई म्हणाली. बाबा दुखी कष्टी होत जमीनीकडे बघू वागले. 'तुम्हालाही असेच वाटत असेल ना?' आई त्यांना विचारत होती. 'तू कशी काय हा प्रश्न विचारू शकतीस?'

बाबानी विचारले. दोघेही दुखी मनाने एकमेकाकडे बघू लागले. 'मी पहिल्यासारखा झालो तर!' 'मी पहिल्यासारखा झालो तर!'

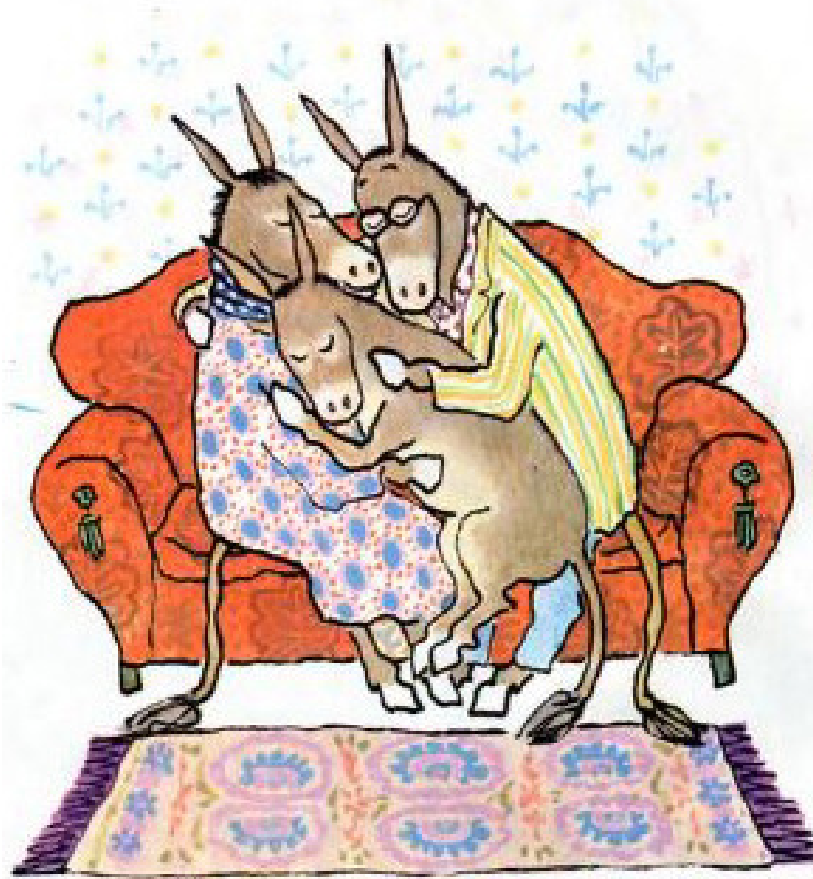
सिल्वेस्टर मनातल्या मनात म्हणत होता. पुढच्या क्षणी त्या खडकातून तो बाहेर आला.

त्या सर्वांना किती आनंद झाला याची कल्पनाच करू
शकत नाही. एकमेकांना मिठी मारल्या, मुके घेतले. सर्व
जण आश्चर्यचकित झाले.

काही वेळाने सर्व जण शांत झाले. घरी परतले. जादुई
खड्याला एका कपाटात सुरक्षित ठेऊन टाकले. 'पुढे कधी
तरी आपण त्याचा उपयोग करू. परंतु आज आम्हाला
कठलीही इच्छा नाही. आम्हाला जे हवे होते ते सर्व
मिळाले.'

समाप्त